

RGD.61-33/13/MW/WW

Gdańsk, dnia 26 września 2014 r.

DECYZJA RGD.17/2014

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późniejszymi zmianami),

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów:

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, po UPRAWDOPODOBNIENIU stosowania przez przedsiębiorcę: KRJ Partner Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Rumi praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu we wzorcach umów zatytułowanych:

1) Umowa Rezerwacyjna, postanowień o treści:

- a) „Przelew jakiegokolwiek wierzytelności przysługujących Klientowi na mocy niniejszej umowy wymaga dla swej ważności uzyskania uprzedniej, pisemnej zgody KRJ Inwestycje”
- b) „Wszelkie spory wynikłe z realizacji niniejszej Umowy Strony postanawiają rozstrzygać polubownie, a w razie nieosiągnięcia porozumienia - przez sąd właściwy miejscowo dla KRJ Inwestycje”,

uznanych za postanowienia niedozwolone i wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r., poz. 101).

2) Umowa deweloperska (akt notarialny), postanowień o treści:

- a) „Umowa przeniesienia własności zostanie zawarta nie wcześniej niż po: a) zapłacie przez Nabywców całości Ceny Sprzedaży oraz innych zobowiązań finansowych względem KRJ Inwestycje o ile wynikają one z postanowień niniejszej umowy lub obowiązujących przepisów prawa”,
- b) „Wszelkie koszty związane z zawarciem Umowy przeniesienia własności oraz ujawnieniem prawa własności w księdze wieczystej poniosą Nabywcy”,
- c) „Termin i miejsce zawarcia Umowy przeniesienia własności ustali KRJ Inwestycje i zawiadomi o nich Nabywców listem poleconym lub pocztą kurierską za zwrotnym poświadczeniem odbioru, albo - poprzez doręczenie go do rąk własnych Nabywców, z co najmniej 21 (dwadzieścia jeden) dniowym wyprzedzeniem”,

- d) „Przelew jakiegokolwiek wierzytelności przysługującej Nabywcom na mocy niniejszej umowy wymaga dla swej ważności uzyskania uprzedniej, pisemnej zgody KRJ Inwestycje”,

uznanych za postanowienia niedozwolone i wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r., poz. 101), oraz

PO ZŁOŻENIU ZOBOWIĄZANIA przez KRJ Partner Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Rumi, do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom zbiorowych interesów konsumentów polegających na:

- A) usunięciu z treści wzorca pod nazwą: Umowa Rezerwacyjna postanowienia wskazanego w punkcie I. 1) a) i w punkcie I.1) b), sentencji decyzji i stosowaniu wzorca Umowa Rezerwacyjna nie zawierającego kwestionowanych zapisów,
- B) usunięciu z treści wzorca pod nazwą: Umowa deweloperska (akt notarialny), postanowienia wskazanego w punkcie I. 2) b) i w punkcie I.2) d) sentencji decyzji i stosowaniu wzorca Umowa deweloperska (akt notarialny) niezawierającego kwestionowanych zapisów,
- C) zmianie we wzorcu umowy pod nazwą: Umowa deweloperska (akt notarialny), postanowienia wskazanego w punkcie I. 2) a), które otrzyma brzmienie: „Umowa przeniesienia własności zostanie zawarta nie wcześniej niż po: a) zapłacie przez Nabywców całości Ceny Sprzedaży”,
- D) zmianie we wzorcu umowy pod nazwą: Umowa deweloperska (akt notarialny), postanowienia wskazanego w punkcie I. 2) c), które otrzyma brzmienie: „Termin zawarcia Umowy przeniesienia własności ustali KRJ INWESTYCJE i zawiadomi o nich Nabywców listem poleconym lub pocztą kurierską za zwrotnym poświadczeniem odbioru, albo - poprzez doręczenie go do rąk własnych Nabywców, z co najmniej 21 (dwadzieścia jeden) dniowym wyprzedzeniem”,
- E) doręczeniu konsumentom propozycji zawarcia aneksów do umów istniejących już w obrocie prawnym i będących w trakcie wykonywania, uwzględniających treść złożonego zobowiązania,
- F) poniesieniu kosztów notarialnych zawarcia aneksów w przypadku, gdy wymagane będzie zachowanie formy aktu notarialnego,

NAKLADA SIĘ na przedsiębiorcę: KRJ Partner z siedzibą w Rumi OBOWIĄZEK WYKONANIA ZOBOWIĄZAŃ, o których mowa w punkcie I.A-I.E sentencji decyzji w terminie:

ad) pkt I. A - I.D - w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, ad) pkt I. E - w terminie miesiąca od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

- II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późniejszymi zmianami), nakłada się na przedsiębiorcę KRJ Partner spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Rumi, obowiązek przedłożenia w terminie jednego miesiąca od dnia uprawomocnienia się decyzji informacji/dokumentów potwierdzających wykonanie zobowiązania, o którym mowa w punkcie I.A - I.E sentencji decyzji, tj.:

- 1) przekazania wzorców umowy pn.: Umowa rezerwacyjna, Umowa deweloperska (akt notarialny), zmienionych zgodnie z przyjętym zobowiązaniem, o którym mowa w punkcie I. A - I.D sentencji decyzji,

2) przekazania projektów aneksów do umów zawartych z konsumentami w oparciu o zakwestionowane wzorce umowy, uwzględniających zmiany umowy zgodnie z treścią złożonego zobowiązania oraz przekazania przykładowych pism kierowanych do konsumentów, potwierdzających doręczenie dotychczasowym klientom propozycji podpisania aneksu, celem wykazania realizacji zobowiązania, o którym mowa w punkcie I. E sentencji decyzji. UZASADNIENIE [1] W dniu 10 maja 2013 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy działania wybranych przedsiębiorców prowadzących działalność deweloperską na obszarze właściwości Delegatury UOKiK w Gdańsku, uzasadniają wszczęcie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Postępowanie wyjaśniające toczyło się w związku z prowadzonym przez Prezesa Urzędu ogólnopolskim badaniem działań deweloperów, w którym kontroli poddano stosowane przez tych przedsiębiorców wzorce umów, jak i stopień przestrzegania przez deweloperów przepisów ustawy z dnia 16 września 2011 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego (Dz. U. Nr 232, poz. 1377).

[2] W toku postępowania wyjaśniającego kontrolą objęto m.in. działania i wzorce umów stosowane przez KRJ Partner spółka z ograniczoną odpowiedzialnością siedzibą w Rumi (zwaną dalej: KRJ, przedsiębiorcą lub zamiennie deweloperem, Spółką).

[3] Prezes Urzędu, w postępowaniu wyjaśniającym ustalił, że przedsiębiorca w zakresie działalności deweloperskiej stosuje m.in. wzorce umów pod nazwą: Umowa rezerwacyjna, Umowa deweloperska (akt notarialny). Analiza przedłożonych przez dewelopera wzorców umów, a także wyjaśnień złożonych przez przedsiębiorcę, wykazała, że niektóre z zapisów zawartych we wzorcach umownych stosowanych przez przedsiębiorcę w obrocie z konsumentami, tj. te, które wymieniono w sentencji niniejszej decyzji, mogą pozostawać w sprzeczności z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

[4] Mając na uwadze dokonane ustalenia, Prezes Urzędu wszczął przeciwko KRJ, w dniu 29 listopada 2013 r., postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na stosowaniu we wzorcach umów postanowień uznanych za postanowienia niedozwolone i wpisanych do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ K.p.c., co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

[5] Ustosunkowując się do postawionych zarzutów, deweloper w piśmie z dnia 16 grudnia 2013 r., stanowiącym odpowiedź na zawiadomienie o wszczęciu postępowania, ustosunkował się do postawionych zarzutów i wskazując na motywy stosowania zakwestionowanych postanowień wzorców umów, podał, że w jego ocenie zamieszczenie we wzorcach umów przedmiotowych postanowień „nie stanowi praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, w szczególności godzącego

w powyższe interesy bezprawnego działania przedsiębiorcy (spółki) polegającego na stosowaniu przez spółkę postanowień, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (...)”. Jednocześnie w drugiej części pisma z dnia 13 grudnia 2013 r., przedsiębiorca wyraził gotowość do zmiany dotychczasowego zachowania celem zapewnienia zgodności z przepisami ustawy o ochronie konkurencji i

konsumentów i oświadczył: W przypadku jednak gdyby w ocenie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (działającego z jego upoważnienia Dyrektora Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku), pomimo powyższych wyjaśnień, złożonych w związku z wezwaniem z 29.11.2013 r., doszło do uprawdopodobnienia, że spółka stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, spółka - po akceptacji poniższego zobowiązania i wydania przez Prezesa UOKiK decyzji nakładającej na spółkę obowiązku jego wykonania - zobowiązuje się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów poprzez eliminację kwestionowanych w niniejszym postępowaniu postanowień wzorców umownych podanych w pkt 1 a) i b) oraz pkt 2 a) i b) zawiadomienia z 29.11.2013 r.

MAJĄC NA UWADZE ZEBRANY MATERIAŁ DOWODOWY, PREZES URZĘDU USTALIŁ CO NASTĘPUJE:

- [6] KRJ Partner spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Rumi wpisana została do rejestru przedsiębiorców, prowadzonego przez Sąd Rejonowy GdańskPółnoc w Gdańsku, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS: 0000213917.

Przedmiot działalności KRJ Partner jako przedsiębiorcy obejmuje m.in.: roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, roboty związane z budową inżynierii lądowej i wodnej, roboty budowlane specjalistyczne, działalność związana z obsługą rynku nieruchomości.

- [7] W ramach realizowanego przedsięwzięcia deweloperskiego, przedsiębiorca zawierał z konsumentami umowy z wykorzystaniem wzorców umów (umowa rezerwacyjna, umowa deweloperska). Za ustaleniem takim przemawia fakt, iż przedłożone przez dewelopera dokumenty wykorzystywane do zawierania umów z konsumentami, spełniają kryteria pozwalające na ich klasyfikację jako wzorce umowy, tj. charakteryzują się następującymi cechami: są jednostronnie przygotowane przez przedsiębiorcę w celu masowego zawierania umów w obrocie konsumenckim; stanowią zbiór postanowień umowy obejmujących powtarzalne stany faktyczne; określają w sposób jednolity treść zawieranych w przyszłości umów; nie zawierają indywidualizujących danych w celu określenia podmiotu lub przedmiotu umowy i tym samym przeznaczone są na użytek przyszłych umów¹.

- [8] We wzorcu umowy: Umowa rezerwacyjna, przedsiębiorca stosował postanowienia o treści:

„Przelew jakiegokolwiek wierzytelności przysługujących Klientowi na mocy niniejszej umowy wymaga dla swej ważności uzyskania uprzedniej, pisemnej zgody KRJ Inwestycje”,

„Wszelkie spory wynikłe z realizacji niniejszej Umowy Strony postanawiają rozstrzygać polubownie, a w razie nieosiągnięcia porozumienia - przez sąd właściwy miejscowo dla KRJ Inwestycje”.

We wzorcu umowy: Umowa deweloperska (akt notarialny), przedsiębiorca stosował postanowienia o treści:

¹ Por. Ł. Wroński, Umowa deweloperska jako wzór umowy, (w:) A. Szymańczyk (red.), Umowa deweloperska w praktyce, Warszawa 2014, s. 60.

„Umowa przeniesienia własności zostanie zawarta nie wcześniej niż po: a) zapłacie przez Nabywców całości Ceny Sprzedaży oraz innych zobowiązań finansowych względem KRJ Inwestycje o ile wynikają one z postanowień niniejszej umowy lub obowiązujących przepisów prawa”,

„Wszelkie koszty związane z zawarciem Umowy przeniesienia własności oraz ujawnieniem prawa własności w księdze wieczystej poniosą Nabywcy”,

„Termin i miejsce zawarcia Umowy przeniesienia własności ustali KRJ Inwestycje i zawiadomi o nich Nabywców listem poleconym lub pocztą kurierską za zwrotnym poświadczeniem odbioru, albo - poprzez doręczenie go do rąk własnych Nabywców, z co najmniej 21 dniowym wyprzedzeniem”,

„Przelew jakiegokolwiek wierzytelności przysługującej Nabywcom na mocy niniejszej umowy wymaga dla swej ważności uzyskania uprzedniej, pisemnej zgody KRJ Inwestycje”.

W OPARCIU O USTALONY STAN FAKTYCZNY, PREZES URZĘDU ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

INTERES PUBLICZNY:

- [9] Podstawowym warunkiem determinującym rozstrzygnięcie sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie ustalenie, czy na skutek działań przedsiębiorcy zagrożony został interes publicznoprawny. Stosownie bowiem do art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zasadniczym jej celem jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Interpretacja pojęcia interesu publicznoprawnego, wymaga odniesienia do ukształtowanego w tym zakresie orzecznictwa, zgodnie z którym naruszenie interesu publicznoprawnego ma miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z przepisami prawa dotknięty został „szerszy krąg uczestników rynku”, a także, gdy działania te wywołują na rynku inne niekorzystne zjawiska (por. wyrok Sądu Najwyższego, III SK 40/07, z dnia 5 czerwca 2008 r.). W przedmiotowym aspekcie, warunkiem koniecznym do zastosowania ustawy jest, aby działanie przedsiębiorcy, któremu zarzucono naruszenie jej przepisów, stanowiło potencjalne zagrożenie interesu publicznego, nie zaś jednostki lub grupy.

Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy skorzystali lub mogli skorzystać z oferty Dewelopera dotyczącej zawarcia umowy w oparciu o wzorce zawierające postanowienia o treści zakwestionowanej w toku niniejszego postępowania. Objęte zarzutami działanie przedsiębiorcy wymierzone jest w szeroki krąg uczestników rynku, ponieważ jest ono skierowane do członków określonej zbiorowości tj. wszystkich rzeczywistych i potencjalnych odbiorców świadczonych przez przedsiębiorcę usług. W tym stanie rzeczy uznać należy, że w niniejszej sprawie ma miejsce naruszenie przez przedsiębiorcę interesu publicznoprawnego, co uzasadnia ocenę jego zachowania na rynku w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

- [10] W postępowaniu poprzedzającym wydanie niniejszej decyzji, KRJ Partner postawiono zarzuty naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

- [11] Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy

konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 ww. ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności:

stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego; naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji; nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców. Uznanie określonego działania przedsiębiorcy za niezgodne z zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wymaga wykazania, że spełnione zostały kumulatywnie następujące przesłanki:

oceniane zachowanie jest podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zachowanie przedsiębiorcy nosi znamiona bezprawności, praktyka godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

STATUS PRZEDSIĘBIORCY:

- [12] Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów za przedsiębiorcę uważa się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 672) wynika, że przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, która we własnym imieniu wykonuje działalność gospodarczą.

W przedmiotowej sprawie strona postępowania posiada status przedsiębiorcy. KRJ jest osobą prawną, działającą na podstawie Kodeksu Spółek Handlowych w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzącą we własnym imieniu działalność gospodarczą, polegającą m.in. na obsłudze rynku nieruchomości, jak również realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków.

Mając powyższe na uwadze działania Spółki mogą zatem podlegać kontroli dokonywanej w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

- [13] Przedmiotowa decyzja wydana została w oparciu o przepis art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z art. 28 ust. 1 powołanej ustawy, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24, a przedsiębiorca zobowiąże się do podjęcia określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.
- [14] Wykładnia przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wyraźnie wskazuje, iż dopuszczalność wydania decyzji w oparciu o przedmiotowy przepis ustawy wymaga łącznego spełnienia przesłanek w postaci:

uprawdopodobnienia w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24,

Urząd Ochrony Konkurencji i

zobowiązania się przedsiębiorcy do podjęcia określonych działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanym naruszeniom.

- [15] Uprawdopodobnienie, iż przedsiębiorca stosuje praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów oznacza, iż równolegle uprawdopodobnienia wymagają przesłanki zakazu z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Stąd też do wydania decyzji zobowiązującej konieczne jest: uprawdopodobnienie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, uprawdopodobnienie bezprawności działań przedsiębiorcy, złożenie zobowiązania przez przedsiębiorcę.

UPRAWDOPODOBNIENIE NARUSZENIA ZBIOROWYCH INTERESÓW KONSUMENTÓW:

- [16] Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiuje wprost pojęcia zbiorowych interesów konsumentów. W tym zakresie również niezbędne jest pomocnicze odniesienie się do aksjologii ustawy oraz stanowiska judykatury.

- [17] Wskazówki do interpretacji przedmiotowego pojęcia zawiera przepis art. 24 ust. 3 ustawy, który wskazuje, iż nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. W wyroku z dnia 10 kwietnia 2008 r. (sygn. akt III SK 27/07) Sąd Najwyższy wskazał, iż wystarczające dla stwierdzenia, że ma miejsce naruszenie zbiorowych interesów konsumentów powinno być ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy

(określonego kręgu podmiotów) wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów za pomocą wspólnego dla nich kryterium. W tym orzeczeniu Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, iż sformułowanie: „nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów”, należy rozumieć w ten sposób, że liczba indywidualnych konsumentów, których interesy zostały naruszone nie decyduje o tym, czy dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy w taki sposób, iż potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy. Zgodnie z powołanym wyrokiem Sądu Najwyższego

przez interes zbiorowy należy rozumieć zatem interes dotyczący konsumentów jako określonej zbiorowości. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów ma miejsce wówczas, gdy negatywnymi skutkami działań przedsiębiorcy dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, mających status konsumentów. [18] Ponadto, należy przyjąć, że interesem, który podlega ochronie na podstawie art. 24 ustawy jest interes prawny, rozumiany jako określone potrzeby konsumenta uznane przez ustawodawcę za godne ochrony. Działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów wtedy, gdy wywołuje negatywne skutki w sferze ich praw i obowiązków.

- [19] W przedmiotowej sprawie zakwestionowane zachowanie dewelopera dotyczy zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane jest do szerokiego ich kręgu. Stosowane praktyki wymierzone są zatem we wszystkich tj. aktualnych i przyszłych nabywców lokali mieszkalnych, będących adresatami usług Spółki. W ocenie Prezesa Urzędu, kwestionowane działania dewelopera mogą godzić w rzeczywistych jego klientów, z którymi zawarto umowy na podstawie stosowanych wzorców, jak również w potencjalnych kontrahentów. Nie ulega zatem wątpliwości, iż praktyki

KRJ mogą prowadzić do naruszenia zbiorowego interesu konsumentów.

UPRAWDOPODOBNIENIE BEZPRAWNOŚCI DZIAŁAŃ:

- [20] Przesłankę w postaci bezprawności działania przedsiębiorcy, w pierwszej kolejności Prezes Urzędu wywodzi z naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z przytoczonym przepisem przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego. Omawiana zatem w tym miejscu bezprawność praktyki dotyczy tożsamości odpowiednich postanowień wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ K.p.c. i postanowień wzorców umów stosowanych przez KRJ. Zakaz stosowania postanowień niedozwolonych nie ogranicza się bowiem jedynie do przedsiębiorcy, przeciwko któremu zapadł wyrok w sprawie o uznanie postanowień za niedozwolone, lecz rozciąga się również na wszystkich innych przedsiębiorców posługujących się postanowieniami identycznymi, tożsamymi, bowiem art. 479⁴³ K.p.c. prawomocność przedmiotowego wyroku rozszerza - od chwili wpisania wzorca umowy do ww. rejestru - na osoby trzecie.
- [21] Wpis określonego postanowienia do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie określonej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych. Powyższe stanowisko Prezesa Urzędu zgodne jest z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r., sygnatura akt III SZP 3/06, stwierdził, iż „stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów [...]”. Z powołanego wyroku Sądu Najwyższego wynika wprost, iż nie jest konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej. Za niedozwolone mogą zostać uznane również postanowienia wzorców umów mieszczące się w hipotezie postanowienia wpisanego do rejestru. Stosowanie postanowienia o treści zbliżonej tak samo może bowiem godzić w interesy konsumentów, jak stosowanie postanowienia identycznego z tym, które zostało wpisane do Rejestru.
- [22] W ocenie Prezesa Urzędu, postanowienia wzorców umów stosowanych w obrocie z konsumentami przez KRJ, są tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru postanowień niedozwolonych, o którym mowa w art. 479⁴⁵ K.p.c., na podstawie prawomocnych wyroków Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej SOKiK).
- [23] Postanowienia wskazane odpowiednio w punkcie I. 1) a) i w punkcie I. 2) d) sentencji decyzji o treści:
- „Przelew jakiegokolwiek wierzytelności przysługujących Klientowi na mocy niniejszej umowy wymaga dla swej ważności uzyskania uprzedniej, pisemnej zgody KRJ Inwestycje”,
- „Przelew jakiegokolwiek wierzytelności przysługującej Nabywcom na mocy niniejszej umowy wymaga dla swej ważności uzyskania uprzedniej, pisemnej zgody KRJ Inwestycje”.

Niniejsze postanowienia można uznać za zbieżne z postanowieniem zamieszczonym w Rejestrze o treści:

Urząd Ochrony Konkurencji i

Delegatura w Gdańsku gdansk@uokik.gov.pl
ul. Podwale Przedmiejskie 30, 80-824

„Nabywca może dokonać przelewu

Konsumentów tel.: 58 346-29-32, fax.: 58 346-29-33

wierzytelności wynikających z niniejszej umowy za zgodą spółki”, wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych pod poz. 1501, wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 17 października 2006 r. (sygn. akt AmC 122/05). W wyroku SOKiK wskazał, iż naruszają one uprawnienie konsumenta w zakresie swobodnego dysponowania wierzytelnościami. Stosując kwestionowany zapis umowy przedsiębiorca wykorzystuje swoją przewagę kontraktową, uzależniając prawo konsumenta do dokonania przelewu wierzytelności od wyrażenia zgody przez Dewelopera. W przypadku stosunku prawnego między podmiotem profesjonalnym, a konsumentem, zamieszczenie takiego postanowienia we wzorcu umownym oceniane jest jako naruszające dobre obyczaje oraz interesy konsumenta.

- [24] Postanowienia wskazane odpowiednio w punkcie I. 1) b) sentencji decyzji o treści:
„Wszelkie spory wynikłe z realizacji niniejszej Umowy Strony postanawiają rozstrzygać polubownie, a w razie nieosiągnięcia porozumienia - przez sąd właściwy miejscowo dla KRJ Inwestycje”.

Powyższe postanowienie można ocenić jako tożsame z postanowieniami zamieszczonymi w Rejestrze o treści:

„Wszelkie spory wynikłe z niniejszej umowy, Strony deklarują rozwiązywać polubownie. Przy braku porozumienia w kwestii polubownego rozstrzygnięcia sporu, sprawy rozpatrywane będą przez sąd powszechny w Krakowie właściwy dla miejsca wykonania umowy” - uznane za niedozwolone na mocy wyroku SOKiK z dnia 18 czerwca 2012 r., sygn. akt: XVII AmC 271/11, pozycja w Rejestrze: 3909),

„Ewentualne spory powstałe na tle brzmienia lub stosowania postanowień umowy strony poddawać będą rozstrzygnięciu przez sąd rzeczowo właściwy dla miasta Gdynia” (postanowienie uznane za niedozwolone na mocy wyroku SOKiK z dnia 2 lutego 2012 r., sygn. akt: XVII AmC 3795/10, pozycja w Rejestrze: 3454).

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wielokrotnie wskazywał na abuzywny charakter przedmiotowych klauzul. Również w wyroku z dnia 18 września 2006 r., sygn. akt: XVII AmC 91/05, SOKiK uznał za niedozwolone postanowienie o treści:

„W razie sporu Sądem właściwym dla jego rozstrzygnięcia będzie Sąd w Olsztynie”, wpisane do Rejestru pod pozycją 913.

- [25] Przedmiotowe postanowienia, dotyczące zastrzegania właściwości sądu, uznane zostały przez SOKiK za abuzywne w świetle art. 385³ pkt 23 k.c., zgodnie z którym niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które wyłączają jurysdykcję sądów polskich lub poddają sprawę pod rozstrzygnięcie sądu polubownego polskiego lub zagranicznego albo innego organu, a także narzucają rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy. Postanowienia narzucające właściwość sądu, zwłaszcza ze względu na miejscowość, w której znajduje się siedziba przedsiębiorcy, mogą zmieniać na niekorzyść konsumenta zasady określania tej właściwości, wynikające z przepisów prawa. Zgodnie bowiem z art. 27 k.c. powództwo wytacza się według ogólnej zasady przed sądem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę pozwanego. Zmiana właściwości w sprawach konsumenckich jest dopuszczalna, gdyż przepisy K.p.c. nie zastrzegają właściwości wyłącznej, jednakże narzucenie rozpoznania sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy, może być przejawem nadużywania uprzywilejowanej pozycji kontraktowej profesjonalisty, liczącego na brak świadomości prawnej konsumenta. Ponadto postanowienie narzucające właściwość sądu może narazić konsumenta na dodatkowe wydatki i dolegliwości związane z

ochroną swych praw, utratą czasu, koniecznością dojazdów, a w skrajnym przypadku pozbawić konsumenta praw do ochrony prawnej (por. wyroku z dnia 18 września 2006 r., sygn. akt: XVII AmC 91/05). Ponadto, bez uwzględnienia okoliczności konkretnego sporu, nie można z góry stwierdzić, iż sąd właściwy według oznaczonej miejscowości, będzie też właściwy ze względu na miejsce wykonania umowy, stosowanie do art. 34 K.p.c.

Wobec tego, iż postanowienie kwestionowane i postanowienia wpisane do Rejestru wywołują podobny skutek, można je uznać, pomijając różnice w użytych sformułowaniach, za tożsame co do treści i skutków.

[26] Postanowienia wskazane odpowiednio w punkcie I. 2) a) sentencji decyzji o treści: „Umowa przeniesienia własności zostanie zawarta nie wcześniej niż po: a) zapłacie przez Nabywców całości Ceny Sprzedaży oraz innych zobowiązań finansowych względem KRJ o ile wynikają one z postanowień niniejszej umowy lub obowiązujących przepisów prawa”.

[27] Przytoczone powyżej postanowienie, z uwagi na brak precyzyjnego określenia kosztów jakimi obciążony będzie konsument, stwarza możliwość dokonywania korzystnej dla przedsiębiorcy interpretacji zapisów umownych, stawiając konsumenta w sytuacji niepewności. Przedmiotowy zapis uznać można za tożsamy z klauzulą zamieszczoną w Rejestrze pod pozycją: 3664 i jest sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz narusza interesy konsumentów, albowiem w sposób niejasny kształtuje koszty, które ma ponieść konsument w związku z zawarciem umowy. Tym samym klient może być narażony na koszty, którymi nie powinien być obciążony, jak chociażby kosztami wypisu aktu notarialnego dla dewelopera. Dobry obyczaj wymaga, aby każda ze stron ponosiła tylko i wyłącznie koszty umowy zwyczajowo przyjęte lub wynikające z treści obowiązujących przepisów i nie można kosztów jednej

strony przerzucać na stronę drugą, albowiem godzi to w jej interesy (por. wyrok SOKiK z dnia 27.12.2011 r., sygn. akt: XVII AmC 75/11).

[28] Przedsiębiorca, wskazując na motywy stosowania przedmiotowych postanowień dotyczących ponoszenia kosztów związanych z umową, wyjaśnił w piśmie z dnia 16 grudnia 2013 r., iż „w tym zapisie mieszczą się ewentualne odsetki od ceny sprzedaży, które byłyby należne Spółce w przypadku opóźnień w płatności poszczególnych rat ceny sprzedaży [...]”. Odnosząc się do stanowiska Przedsiębiorcy, należy stwierdzić potrzebę precyzyjnego sformułowania treści przedmiotowych zapisów, aby konsument mógł wywnioskować wprost ostateczną cenę za świadczoną usługę. Stąd też kwestionowane postanowienie, uznać można za tożsame z klauzulą wpisaną do rejestru pod pozycją nr 3664.

[29] Postanowienia wskazane odpowiednio w punkcie I. 2) b) sentencji decyzji o treści: „Wszelkie koszty związane z zawarciem Umowy przeniesienia własności oraz ujawnieniem prawa własności w księdze wieczystej poniosą Nabywcy”, wpisane do Rejestru pod poz. 3365, analogicznie jak powyższe postanowienie stosowane przez dewelopera, wymienione w punkcie I. 2) a), sentencji decyzji, z uwagi na brak precyzyjnego określenia kosztów jakimi obciążony będzie konsument, stwarza możliwość dokonywania korzystnej dla przedsiębiorcy interpretacji zapisów umownych. Zgodnie z argumentacją SOKiK, przedmiotowy zapis objęty klauzulą zamieszczoną w Rejestrze pod pozycją: 3365, jest sprzeczny z dobrymi obyczajami i narusza interesy konsumentów, albowiem w sposób niejasny kształtuje koszty, które ma ponieść konsument w związku z zawarciem umowy. Tym samym klient dewelopera może być narażony na koszty, którymi nie

powinien być obciążony, jak chociażby kosztami wypisu aktu notarialnego. Dobry obyczaj wymaga, aby każda ze stron ponosiła tylko i wyłącznie koszty umowy zwyczajowo przyjęte lub wynikające z treści obowiązujących przepisów i nie można kosztów jednej strony przerzucać na stronę drugą, albowiem godzi to w jej interesy (por. orzeczenie SOKiK z dnia 20 października 2011 r., sygn. akt: XVII AmC 1333/10).

Bez precyzyjnego sformułowania treści przedmiotowych zapisów, konsument nie może wywnioskować wprost, iż nie będzie obciążony chociażby kosztem wypisu aktu notarialnego dla przedsiębiorcy. Stąd też, kwestionowane postanowienia, wymienione w punkcie I. 2) b), sentencji decyzji, uznać można za tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru pod pozycją nr 3365.

[30] Postanowienia wskazane odpowiednio w punkcie I. 2) c) sentencji decyzji o treści:

„Termin i miejsce zawarcia Umowy przeniesienia własności ustali KRJ Inwestycje i zawiadomi o nich Nabywców listem poleconym lub pocztą kurierską za zwrotnym poświadczeniem odbioru, albo - poprzez doręczenie go do rąk własnych Nabywców, z co najmniej 21 (dwadzieścia jeden) dniowym wyprzedzeniem”.

Powyższe postanowienie uznać należy za tożsame z klauzulą wpisaną do rejestru pod poz. 3529. Należy wskazać, iż KRJ wykorzystując swoją przewagę kontraktową ma możliwość z góry narzucenia konsumentowi wybraną przez siebie kancelarię notarialną, nie pozostawiając mu możliwości swobodnego wyboru. Należy podkreślić, iż konsument powinien mieć prawo dokonania swobodnego wyboru kancelarii notarialnej, w której zostanie zawarta umowa sprzedaży dotycząca nabywanej przez niego nieruchomości. Może bowiem się zdarzyć, iż konsument ma zaprzyjaźnionego notariusza, któremu ufa, który dokona czynności notarialnych taniej niż wskazany przez pozwanego lub zupełnie zrezygnuje ze swojego wynagrodzenia. Zgodnie bowiem z uchwałą Sądu Najwyższego notariusz może zrezygnować z wynagrodzenia za dokonane przez niego czynności notarialne (sygn. akt I KZP 7/09). Tym samym postanowienie ograniczające konsumentowi możliwość dokonania wyboru miejsca podpisania umowy sprzedaży stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego, gdyż kształtuje jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Zgodnie z wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 14.12.2011 r., sygn. XVII AmC 2051/09 wskazana klauzula bezspornie narzuca konsumentom miejsce zawarcia umowy sprzedaży poprzez wskazanie konkretnej kancelarii notarialnej, nie pozostawiając im możliwości swobodnego wyboru, czy chociażby możliwości uzgodnienia miejsca zawarcia umowy sprzedaży, co narusza interes konsumenta, w tym jego interes ekonomiczny, zwłaszcza gdy konsument nie zamieszkuje, czy nie przebywa w miejscowości, w której ma dojść do podpisania umowy. Konsument jako słabszy uczestnik obrotu gospodarczego nie powinien być arbitralnie obarczany niedogodnościami, jakie mogą w stosunku do niego powstać w związku niniejszym postanowieniem, ponieważ przedsiębiorca chce się uchronić przed trudnościami organizacyjnymi, o których mówi w odpowiedzi na pozew. Jeśli chodzi natomiast o wybór konkretnej Kancelarii Notarialnej, w ocenie Sądu, pozwany jako profesjonalista w danej dziedzinie nie powinien pozbawiać konsumenta możliwości skorzystania przez niego z usług odpowiadającej właśnie jemu Kancelarii Notarialnej bądź konkretnego Notariusza.

Uwzględniając powyższe, uprawdopodobniono stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w świetle art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

ZOBOWIĄZANIE PRZEDSIĘBIORCY:

- [31] Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24, a przedsiębiorca zobowiąże się do podjęcia określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.
- [32] W toku przeprowadzonego postępowania przedsiębiorca przedstawił zobowiązanie do podjęcia określonych działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom interesów konsumentów, jak również do wyeliminowania skutków tego naruszenia wskazując, że:
- 1) zapis wskazany w punkcie I.1) a) sentencji decyzji o treści:
„Przelew jakiegokolwiek wierzytelności przysługujących Klientowi na mocy niniejszej umowy wymaga dla swej ważności uzyskania uprzedniej, pisemnej zgody KRJ Inwestycje”, zostanie usunięty z wzorca Umowa Rezerwacyjna.
  - 2) zapis wskazany w punkcie I. 2) b) sentencji decyzji o treści:
„Wszelkie spory wynikłe z realizacji niniejszej Umowy Strony postanawiają rozstrzygać polubownie, a w razie nieosiągnięcia porozumienia - przez sąd właściwy miejscowo dla KRJ Inwestycje”, zostanie usunięty ze wzorca Umowa Rezerwacyjna.
  - 3) zapis wskazany w punkcie I. 2) a) sentencji decyzji o treści:
„Umowa przeniesienia własności zostanie zawarta nie wcześniej niż po: a) zapłacie przez Nabywców całości Ceny Sprzedaży oraz innych zobowiązań finansowych względem KRJ Inwestycje o ile wynikają one z postanowień niniejszej umowy lub obowiązujących przepisów prawa”, otrzyma nowe brzmienie: „Umowa przeniesienia własności zostanie zawarta nie wcześniej niż po: a) zapłacie Nabywców całości Ceny Sprzedaży”.
  - 4) zapis wskazany w punkcie I. 2) b) sentencji decyzji o treści:
„Wszelkie koszty związane z zawarciem Umowy przeniesienia własności oraz ujawnieniem prawa własności w księdze wieczystej poniosą Nabywcy”, zostanie usunięty ze wzorca Umowa deweloperska (akt notarialny).
  - 5) zapis wskazany w punkcie I. 2) c) sentencji decyzji o treści:
„Termin i miejsce zawarcia Umowy przeniesienia własności ustali KRJ Inwestycje i zawiadomi o nich Nabywców listem poleconym lub pocztą kurierską za zwrotnym poświadczeniem odbioru, albo - poprzez doręczenie go do rąk własnych Nabywców, z co najmniej 21 (dwadzieścia jeden) dniowym wyprzedzeniem”, otrzyma nowe brzmienie: „Termin zawarcia Umowy przeniesienia własności ustali KRJ Inwestycje i zawiadomi o nich Nabywców listem poleconym lub pocztą kurierską za zwrotnym poświadczeniem odbioru, albo - poprzez doręczenie go do rąk własnych Nabywców, z co najmniej 21 (dwadzieścia jeden) dniowym wyprzedzeniem”.
  - 6) zapis wskazany w punkcie I. 2) d) sentencji decyzji o treści: „Przelew jakiegokolwiek wierzytelności przysługującej Nabywcom na mocy niniejszej umowy wymaga dla swej ważności uzyskania uprzedniej, pisemnej zgody KRJ Inwestycje”, zostanie usunięty z wzorca Umowa deweloperska (akt notarialny).

[33] Odnosnie umów, zawartych na podstawie wzorca pn. Umowa Rezerwacyjna i na podstawie wzorca pn. Umowa deweloperska (akt notarialny), Spółka zobowiązała się do skierowania do nabywców lokali, zawiadomień z propozycją zawarcia aneksów, które nie zawierałyby kwestionowanych przez Prezesa Urzędu postanowień. Zobowiązała się też, zgodnie z pismem z dnia 20 maja 2014 r. do poniesienia kosztów zawarcia aneksów do umów w formie aktu notarialnego.

[34] Zdaniem Prezesa Urzędu działania objęte złożonym przez przedsiębiorcę zobowiązaniem zmierzają do zapobieżenia zarzucanemu mu naruszeniu art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zmiany stosowanych wzorców w zaproponowany przez przedsiębiorcę sposób, jak również doręczenie konsumentom propozycji zawarcia aneksów do umów istniejących już w obrocie prawnym i będących w trakcie wykonywania, doprowadzą do wyeliminowania bezprawności działań przedsiębiorcy oraz zaistniałych już skutków naruszenia prawa.

W tej sytuacji Prezes Urzędu postanowił jak w PUNKCIE I sentencji niniejszej decyzji.

[35] Stosownie do art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w decyzji, o jakiej mowa w ust. 1 tego przepisu, Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań. Przedsiębiorca zobowiązany został do przedłożenia w terminie dwóch tygodni od dnia uprawomocnienia się decyzji informacji/dokumentów potwierdzających wykonanie zobowiązania, tj.:

- 1) przekazania wzorców umowy pn.: Umowa rezerwacyjna, Umowa deweloperska (akt notarialny), zmienionych zgodnie z przyjętym zobowiązaniem, o którym mowa w punkcie I. A - I.D sentencji decyzji,
- 2) przekazania projektów aneksów do umów zawartych z konsumentami w oparciu o zakwestionowane wzorce umowy, uwzględniających zmiany umowy zgodnie z treścią złożonego zobowiązania oraz przykładowych pism kierowanych do konsumentów, potwierdzających doręczenie dotychczasowym klientom propozycji podpisania aneksu, celem wykazania realizacji zobowiązania, o którym mowa w punkcie I. E sentencji decyzji.

W związku z tym orzeczono jak w PUNKCIE II sentencji niniejszej decyzji.

POUCZENIE:

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 K.p.c. - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku.

Otrzymuje:

